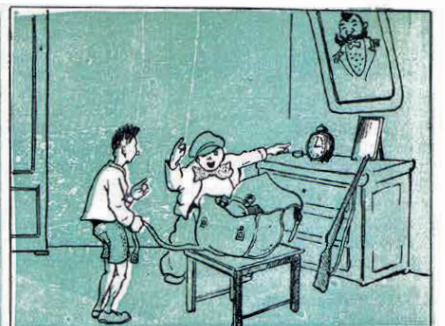


421
Maks i Maksić spasli zeca



Torbu sprema ujak Sima
U lov keči sutra ima



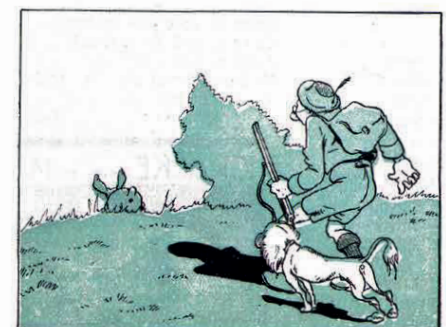
Maks i Maksić to su znali
I šalu su spremat stali.



Budilica u torbaku
Zvoniti će ujutro jako.



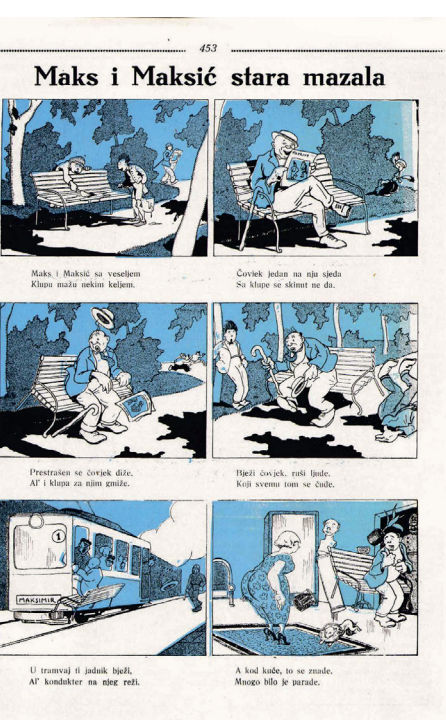
Lakim krokom ujak seće
U lov ranom zorom kreće.



Spasi zeca, ujak cijja
Pa se liže sve od milja.



Brrrr...! zabruja budilica
Ode zeko, hitra ptica!



**STOLJEĆE
HRVATSKOG
STRIPA (1925. - 2025.)**

MIRONOVIĆ,
Maks
i
Maksić...
PRODUKCIJA 1925.

**Galerija
KRALUŠ**
Pučko otvoreno učilište Sv. Ivan Zelina

05.04.
08.05.
2025.

1925. je nulta godina hrvatskog stripa!

4. travnja te 1925. u zagrebačkom humorističkom tjedniku "Koprive" (urednik Slavko Vereš) je izašla tabla stripa za djecu "Maks i Maksić" – zaokružena šala, sa šest crteža s tekstom ispod njih.

U toj 1925. godini, iz broja u broj, iz tjedna u tjedan, objavljeno je 39 strip-priča (svaka na jednu tablu/stranu) o doživljajima dvojice zagrebačkih dječaka (fakina) obijesnog karaktera. Glavni junaci, jedan s kapom šilitericom, drugi s karakterističnim čuperkom kose, u svim objavljenim strip-pričama bili su pravi vragolani, subverzivci, nitko ih baš nije htio za prijatelje.

"Maks i Maksić" su se kontinuitetu na stranicama "Kopriva" pojavljivali do 2. ožujka 1934.

Skoro punih devet godina. Sveukupno 456 puta.

Čitatelji "Kopriva", pogotovo djeca su strip "Maks i Maksić" voljeli.

Svojom dugovječnošću, strip scenariste i crtača Sergeja Mironovića nametnuo kao jedan od zaštitnih znakova "Kopriva".

I na određeni način "trasirao put" za Maurovića, Neugebauera, Dragića, Bednjanca, Devlića, Voljevicu, Radičevića, Zimonića, Kordeja, Bekera, Kunca, Dovnikovića, Marušića, Ribića, Žeželja, Ilića, Gačića, Bartolića i druge velemajstore i majstore stripovnog pripovijedanja u Hrvatskoj u prvom stoljeću njegova postojanja.

Međutim, među kolegama koji se bave poviješću domaće devete umjetnosti (i popularne culture) postoje prijepori i neslaganja oko navedene "nulte godine" domaće stripa.

Odnosno, oko "statusa" samog Mironovića i njegova "životna djela".

Postoje mišljenja da "Maks i Maksić" nisu strip u punom smislu te riječi! Da su "Maks i Maksić" prijelazni oblik između tzv. "ranog" ("proto") stripa i stripa prema tzv. "općeprihvaćenim" kriterijima!? Onako usput, navelo bi se kako je Sergej Mironović porijeklom – rus!

Nastavno, da je pravi start hrvatskog stripa bila "Vjerenica mača" (scenariste Kreše Kovačića i crtača Andrije Maurovića) u dnevniku "Novosti" 12. svibnja 1935.

Nikakve dileme zapravo – nema!

Štoviše, smatram kako i sama pojava i devetgodišnje izlaženje stripa "Maks i Maksić", ujednačene likovnosti i maštovitog popratnog teksta, često pisanog u stihovima i u lokalnoj kajkavštini, pokazuje i dokazuje kako su Zagreb i Hrvatska još u 20-im i 30-im godinama XX. stoljeća bili referentni dio "europskog kulturnog i medijskog (novinskog) miljea".

Uz ranije navedeno, ističem i sljedeće argumente: "Maks i Maksić" u svakoj tabli, od samih početaka pa do kraja izlaženja posjeduju sve "elemente" stripa i jezika stripa: likovne, scenarističke, novinske; svaki "Maks i Maksić" je kompletna priča u šest sličica/cртеža; na stvaranje serije "Maks i Maksić" – u onim povremenim slučajevima da Mironović nije bio u mogućnosti njene realizacije - izmijenilo više scenarista i crtača (među njima je bio i Andrija Maurović, te Petar Papp), što smo vidjeli u američkom, pa i u europskom stripu; "Maks i Maksić" su nakon "Kopriva" bili objavljeni u zasebnim knjigama; njih čak četiri (1926., 1928., 1929. i 1936. Godine); riječ o stripu domaće "kolorita", s lokalnim junacima i lokalnim ambijentom - ogledalo vremena u kojem su nastali; strip je bio redakcijski adut "Kopriva" u okolnostima tržišne utakmice s drugim listovima i revijama...

Naposljetku, kontinuirano izlaženje "Maksa i Maksića" samo po sebi predstavljalo je poticaj za nastanak niza drugih stripova za djecu u našim tiskovinama krajem 20-ih i početkom 30-ih godina prošlog stoljeća.

I da, "Maks i Maksić" nisu tek kopija njemačkog stripa "Max und Moritz" Wilhelma Buscha; Mironović nije "skriva" da je u samom nastanku dijelom bio "inspiriran" njemačkim pretečom (uostalom, sam naziv stripa je jedna vrsta replike naslovu) ali po dramaturgiji, po stihovima, po likovima, po lokalnom karakteru jasno je da nema temelja za "kopiju", niti da je riječ o pukoj "hrvatskoj verziji".

Veljko Krulčić



Autoportret Sergeja Mironovića

– u beogradskim "Veselim novinama". Iste godine, u septembru, počeo sam surađivati u zagrebačkom humorističkom listu "Peckalo", a od aprila 1924. redovno surađujem u "Koprivama".

U Zagrebu je Golovčenko u listopadu 1923. upisao likovnu akademiju. Vjenčao se i postao roditelj sina. I da, svoje radove u novinama – najvećim dijelom karikature, pa i stripove i ilustracije – počeo je potpisivati "pseudonimom" Mironović, po kojem će ostati i zapamćen.

Sredinom 30-ih godina dobio je državljanstvo tadašnje Kraljevine Jugoslavije.

U vrlo kratkom vremenu, od prvih objavljenih karikatura, Mironović se nametnuo kao jedan od najvažnijih autora "Kopriva", čije su brojne angažirane i ljevičarske karikature izlazile na naslovnica.

S "Koprivama" je surađivao takorekuć do smrti (9. studenog 1937.), s dvogodišnjom "pauzom" (od proljeća 1934. do ljeta 1936.), kao posljedica bolesti i liječenja.

Mironović je, međutim, surađivao i s nizom drugih izdanja: "Reč", "Vreme", "Pilule", "Interesantni list", "Novosti", "Bankarstvo", "Ošišani jež", "Kulisa", "Dječje novine", "Gnjavator" "Okovani Jazavac", pa i s londonskim "The Patriot", s više ruskih listova... Sam spominje brojku "oko 25 listova", u "prijevodu" - bio je najtraženiji domaći karikaturist svoga vremena. Dodat ću – karikaturist europskog ranga.

Crtao je i reklamne stripove, te naslovnice za knjige. Bavio se i slikarstvom.

Suilustrator je (zajedno s Maurovićem) knjige FRA MA FU (Franje Fuisa) "Tajna svjetionika Sv. Luke".

Mironoviću su za života izdane četiri knjige "Maksa i Maksića", njegovog najpoznatijeg stripa. Međutim, njegov doprinos stripu puno veći od samog tog naslova. U "Koprivama" je, objavio I brojne druge stripove, 1936. "Štefa i Štefeka", a 1937. "U zoološkom vrtu". Stripove je crtao i za beogradski tisak ("Vreme"...).

Zapažene su bile i njegove pripovijetke koje je objavljivao u ilustriranom listu "Kulisa".

Sergej Mironović pokopan je na Mirogoju, na njegov sprovod došao je zagrebački "crème de la crème". Sredinom 60-ih godina zbog neplaćanja godišnje grobne naknade pokojnik je ekshumiran u zajedničku kosturnicu na Mirogoju.

VELJKO KRULČIĆ (kustos)

Rođen 1962., novinar i publicist. Stripom se bavi od srednjoškolskih dana, posebice poviješću hrvatskog stripa: crtačima, scenaristima, junacima, listovima, urednicima... Autor je više strip-monografija i knjiga, te urednik i priređivač niza albuma domaćih autora.

Kao kustos organizirao je više od 50-ak tematskih, skupnih i pojedinačnih izložbi, među ostalima i one u Rijeci, Zagrebu, Pazinu, Parizu, Vinkovcima, Virovitici, Ajacciu, Ohridu, Grožnjanu, Varni, Beogradu, Kotoru, Sarajevu, Nišu, Banja Luci, Novom Sadu, Fažani, Celju, Zrenjaninu, Požegi, Zenici, a sada i u Svetom Ivanu Zelini.

Program je sufinanciran sredstvima
Ministarstva kulture i medija
Republike Hrvatske

Kustos izložbe: Veljko Krulčić
Oblikovanje izložbe: Zlatko Grgić
Kustos Galerije Kraluš: Marijan Grakalić